

Уткіна О.В.

аспірант кафедри банківської справи
ДВНЗ «Університету банківської справи»

КАДРОВА ПОЛІТИКА ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ЗАХІД ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

На сьогодні проблема залучення банківських установ до відмивання злочинних доходів є досі актуальною. І на скільки ефективно буде організована внутрішньобанківська система протидії цьому явищу залежить здатність її до управління різноманітними ризиками. Однією з умов належного функціонування системи управління ризиками легалізації є добре організована кадрова політика банку.

Керівництво банку повинно мати адекватну регламентацію для відбору потенційних та існуючих співробітників для забезпечення високих етичних та професійних стандартів.

Банк повинен проводити програми безперервного навчання співробітників, для належного розуміння та впровадження політики і процедур банку в сфері ПВК/ФТ. Час і зміст навчання для різних секторів персоналу повинні бути адаптовані банком відповідно до їх потреб та характеристики ризику банку.

Потреби в навчанні мають відрізнятися в залежності від функцій персоналу, посадових обов'язків та стажу роботи в банку. Організація і матеріали навчального курсу повинні бути адаптовані до конкретних обов'язків або функцій співробітника з метою підвищення рівня поінформованості та набуття досвіду у сфері ПВК/ФТ.

Важливо зауважити, що при наймі на роботу нового співробітника, перш ніж перейти до процедур навчання, керівництво банку повинно перевірити його кредитну історію, чи притягався він до адміністративної чи кримінальної відповідальності з метою з'ясувати, наскільки він схильний до протиправних дій.

З новим кандидатом повинна проводитись детальна співбесіда, в ході якої має встановитись причини звільнення з попереднього місця роботи та інша інформація, яка дасть уявлення про відповідність кандидата займаній посаді. Або ж, як варіант, доцільно розробити спеціальні анкети, які мають заповнюватись при прийомі на роботу. Також рекомендовано в процесі проходження випробувального терміну так само проводити навчання нового співробітника, після чого проводити тестування з метою визначення рівня засвоєння інформації та її розуміння.

Для оновлення свого досвіду та знань, необхідно забезпечувати перепідготовку працівників. Масштаб і частота такого навчання повинні бути адаптовані до факторів ризику, до яких схильні співробітники в зв'язку з їх обов'язками, а також рівнем і характером ризику, присутнього в банку.

Якщо звернутись до зарубіжного досвіду, серед рекомендацій, які були розроблені Базельським комітетом з банківського нагляду, банком доцільно використовувати такі правила:

- Know Your Customer («знай свого клієнта») – означає що, перш ніж здійснювати фінансову операцію, банк повинен ідентифікувати її та верифікувати клієнта та його контрагента. Така практика створює перешкоди для ВК та ухилення від оподаткування;

Важливо зауважити, що під поняттям «знай» повинно матись на увазі не тільки «вияви» («визнач») і «ідентифікуй» («збери і зафіксуй інформацію»), але й «проаналізуй» («приділи особливу увагу операціям, перевір, зістав, оціни в динаміці»).

- Due Diligence (належна добросовісність) – враховує більш глибоке вивчення клієнта, що складається з таких ключових аспектів: ідентифікація кінцевого бенефіціарного власника; отримання інформації про цілі проведення транзакцій; безперервний моніторинг клієнтів; перевірка банку-кореспондента; ідентифікація публічних діячів;

- Code of Professional Conduct (кодекс поведінки) – кодекс правил, рекомендований учасникам фінансового ринку з метою захисту прав інвесторів та поліпшення інших аспектів корпоративного менеджменту;

- Code of Ethics (кодекс корпоративної етики) – документ, у якому визначено пріоритети організації, які забезпечуються дотриманням морально-етичних принципів, стандартів поведінки та добросовісним виконанням обов'язків співробітниками;

- Fight against Money Laundering and Terrorist Financing (політика ПБК/ФТ) – політика перешкоджання проникненню злочинно отриманих доходів з тіньового до легального сектора економіки та упередження фінансування тероризму;

- Anti-Fraud Policy (політика боротьби з шахрайством) – система протидії корупції та корпоративному шахрайству (розкрадання співробітниками компанії та її контрагентами);

- Whistleblowing policy (політика повідомлень про порушення) – регламентує порядок і способи повідомлень про службові порушення співробітників банку (з правом на анонімність), а також порядок їх документування та подальшого розслідування;

- Gift policy – подарункова політика, яка визначає порядок дій працівників при отриманні подарунків (хабарів) від клієнтів, партнерів, постачальників або при їх даруванні партнерам, клієнтам, співробітникам державних органів тощо;

- Confidentiality Privacy policy – політика конфіденційності – забезпечує нерозголошення даних про клієнтів їх операції і передбачає дотримання стандартів обробки та зберігання персональних даних;

- Conflict of interest management policy (політика, регулююча конфлікт інтересів) – визначає етичні стандарти поведінки співробітників при виникненні конфлікту інтересів працівника і компанії; інтересів одного клієнта з іншим тощо.

Якщо політика KYC присутня майже в кожній банківській установі, а Due Diligence досі є рідкою практикою серед вітчизняних банків, то інші зазвичай не беруться до уваги та вважаються недостатньо важливими в ході управління ризиками легалізації. Вищенаведений перелік правил дозволить не тільки дотримуватись принципів інституційної організації комплаєнс, а й значно підвищить рівень корпоративної культури та знизить ризик залучення банківської установи до спроб відмивання злочинних доходів.

Список використаних джерел

1. Compliance and the compliance function in banks/ Basel committee on Banking Supervision. – April, 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bis.org/publ/bcbs113.pdf>
2. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України (із змінами та доповненнями): Постанова Правління НБУ від 28.03.2007 № 98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0098500-07>
3. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління НБУ від 11.06.2018 № 64 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#n16>
4. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія / За ред. В. В. Коваленко. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 304 с.